

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 1

1) ציין את השמות בסנסקריט ובטיבטית עבור הלימוד הבודהיסטי של הגיון ותפיסה, שהם גם זהים למילה עבור "תפיסה נכונה או תקפה" (מסלול טיבטי בטיבטית).

סנסקריט – *pramana*

ཚད་མ།

טיבטית - *tsema*

2) מהי ההגדרה הבודהיסטית ל קיום? (מסלול טיבטי בטיבטית)

ההגדרה הבודהיסטית לקיום היא " זה שנתפס באמצעות תפיסה תקפה"

ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

tseme mikpa yupay tsennyi

3) יותר מתמיד, כדי ללמוד נושא זה כראוי, עלינו להסתמך על תיאורית קליפות הבצל: שושלת של ביאורים המתחילים מן העתיק והקשה אל החדש שהוא יותר קל. ציין את ארבעת הטקסטים העיקריים של שושלת ההיגיון, כולל שמות המחברים והתאריכים, שבהם נשתמש בלימוד זה. (מסלול טיבטי בטיבטית).

א. (*Compendium*) "תמצית התפיסה התקפה", נכתב על ידי מסטר דיגנגה (*Master Dignaga*) אשר חי בסביבות 440 לספירה ואשר היה מייסד לימוד הלוגיקה הבודהיסטית.

שם ספר בטיבטית:

ཚད་མ་ཀུན་བདུས།

tsema kuntu

שם המחבר בטיבטית:

ལོཔུན་ཇོམ་ལྷོགས་གླང།

loppun choklang

ב. "הבאור על התפיסה התקפה" (*The Commentary*), נכתב על ידי מסטר דהרמקירטי (*Master Dharmakirti*) אשר חי בסביבות 630 לספירה ופירש את שכתב מסטר דיגנגה.

שם הספר בטיבטית:

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ།

tsema namdrel

שם המחבר בטיבטית:

ལོཔུན་ཇུང་རྒྱུ་

loppun chudrak

ג. "הארט הדרך לחופש", נכתב על ידי תלמידו הגדול של ג'ה צונגקאפה (Je Tsongkapa) בשם גיילצאב ג'ה (Gyaltsab Je) אשר חי בין השנים 1364-1432. כתב זה מבאר את מה שכתב מאסטר דהרמקירטי.

ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད།

tarlam selje

རྒྱལ་ཚབ་ཇེ།

gyaltsab je

ד. "עטרת המחשבה הנכונה" (*Jewel of True Thought*), נכתב על ידי גשה ישה וונגצ'וק (Geshe Yeshe Wangchuk) אשר נולד ב-1928. כתב זה מבאר את חיבורו של גיילצאב ג'ה.

ཚེ་མ་དགོངས་རྒྱལ།

tsema gong gyen

དགེ་བཤེས་ཡེ་ཤེས་དབང་ལྷུག།

geshe yeshe wangchuk

4) מהם שמות שני סוגי הספרים המשמשים ללימוד הבסיסי של נושא זה במנזר? ציין לפחות שלושה מן הנושאים בספרים אלו.

שמות שני הספרים: བསྐྱུས་རྒྱུ་ – Dura "אוסף כתבים" (*The Collected Topics*),

རྟོགས་རིགས། – Tak-Rik "לימוד ההיגיון" (*The Study of Reasoning*)

- א. קטגוריות ומאפיינים
- ב. כיצד הגדרות פועלות (הבנת האופן שבו אנו מגדירים דברים, מנגנון ההגדרה)
- ג. מתווה של כל הדברים הקיימים

דוגמה לנושאים המופיעים בספרים אלו: לימוד של לוגיקה פורמאלית, המושג של סתירה, המושג של היחסים בין דברים, עקרונות הסיבתיות.

קורס מספר 4, תשובות לשיעורי בית, שיעור 1, המשך

5. נאמר, כי לימוד נושא זה הינו המפתח למדיאמיקה, המפתח להבנת ריקות. מה אמר גיילצאב ג'ה, תלמידו הגדול של ג'ה צונגקאפה, על נושא זה?

הוא אמר שהדבר המועיל ביותר שג'ה צונגקאפה עשה עבורו היה שהוא לימד אותו לוגיקה.

6. מה אמר הבודהה עצמו על המטרה של לוגיקה בודהיסטית? (תן את הציטוט המדויק, מסלול טיבטי, בטיבטית)

"אני ושכמותי יכולים לשפוט אדם, אבל אדם רגיל אל לו לשפוט אחר, פן ייפול."

ང་འཇང་དང་འདྲ་བའ་གང་ཟག་གི་ཚོད་བཟུང་གི། །གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་
གི་ཚོད་མི་བཟུང་སྟེ། །ཉམས་པར་གྱུར་ཏེ།

*nga-am nga dang drawe gangsak gi tsu sung gi, gangsak gi gangsak gi tsu
misung te, nyampar gyur ta re*

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 2

1) ציין את שלוש רמות המציאות, ותן דוגמא לכל אחת מהן. (מסלול טיבטי בטיבטית)

א. מציאות גלויה - הדברים שאנו תופסים נכון בצורה ישירה, כגון: צבעים, צורות, צלילים.

མངུན་གུར།

ngun-gyur

ב. מציאות חבויה - למשל לשמוע צליל מעבר לפינת הרחוב ובחשיבה דדוקטיבית לזהות את מקור הצליל, מבלי לראות את הגורם באופן ישיר.

ཚོག་གུར།

kok-gyur

ג. מציאות חבויה ביותר – למשל הבנה מדויקת כיצד עובדת הקארמה, בדיוק מה מוביל למה.

ཤིན་ཏུ་ཚོག་གུར།

shintu kokgyur

2) האם יכול דבר מה להתקיים ביותר מרמה אחת מבין רמות אלו של המציאות?

כן, מפני שדברים שונים "נעים" ומתקיימים על פני כל שלוש רמות המציאות כתלות במי שתופס את הדבר. כך למשל עבור עיוור, צבעים הם מציאות חבויה, לעומת יישות מוארת שעבורה הבנת אופן פעולת הקארמה ברמה הכי מעודנת היא מציאות גלויה.

3) ציין את שני הסוגים הבסיסיים של תפיסה תקפה, ולתפיסה של אלו רמות מציאות משתמשים בכל אחד מהם (מסלול טיבטי, בטיבטית)

א) תפיסה תקפה ישירה – משמשת לתפיסה של מציאות גלויה.

མངུན་སུམ་ཚད་མ།

ngunsum tsema

མངུན་གུར།

ngun-gyur

(ב) תפיסה תקפה שמבוססת בהיגיון (דדוקטיבית) – משמשת לתפיסה של מציאות חבויה וחבויה ביותר.

ཇེཔ་ཅེམ་མ།
jepak tsema

ཀོག་གུར།
kokgyur

ཤིན་ཏུ་ཀོག་གུར།
shintu kokgyur

(4) כתוב את טקסט הפתיחה המפורסם של מאסטר דינגגה, מתוך הביאור על תפיסה תקפה. (מסלול טיבטי בטיבטית).

קידתי לזה שהפך אמיתי,
אשר משאלתו לעזור לברואים,
למורה, למי שלעונג הלך, למגן.

ཇེཔ་ཅེམ་གུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞིན་པ།   ལྷོན་པ་བདེ་ག་འཇགས་སྐྱོབ་ལ་ཕུག་
འཚལ་ལོ།

tsema gyurpa dro la pen shepa, tunpa deshek kyobla chaktsel lo

(5) מנה את חמשת היסודות החשובים המרכיבים הצהרה זו.

(א) זה שנהייה לישות של תפיסה נכונה.

(ב) זה אשר משאלתו לעזור לברואים (כלומר, שיש לו חמלה גדולה)

(ג) המורה

(ד) זה שלעונג הלך

(ה) המגן

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 3

(1) תן את ההגדרה של תפיסה תקפה. (מסלול טיבטי בטיבטית)

ההגדרה של תפיסה תקפה היא "מצב תודעה שהוא טרי ובלתי שוגה"

གསར་དུ་མི་སྐྱུ་བའི་རིག་པ།

sardu mi-luway rikpa

(2) תאר באופן כללי את משמעות המונח, "אדם של תפיסה תקפה". (מסלול טיבטי ציין את המילה הטיבטית עבור אדם זה).

באופן כללי, המושג "אדם של תפיסה תקפה", משמש לתיאור ישות מוארת (אשר לה יש רק תפיסה תקפה), והמשמעות היא שישות זו אינו יכולה לשקר.

ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ།

tsemay kyebu

(3) המילה "טרי" או "חדש" בהגדרה של תפיסה תקפה הינה הכרחית על מנת למנוע פונקציה מנטאלית מסוימת מלהוות תפיסה תקפה. ציין מהי. (מסלול טיבטי, בטיבטית)

הפונקציה היא היזכרות. באסכולה הגבוהות יותר של לימוד הלוגיקה היזכרות אינה נחשבת לתפיסה תקפה.

དུད་འཇེས།

Cheshe

(4) ציין את שלושת האובייקטים שאותם ננסה לקבוע באמצעות תפיסה תקפה. (מסלול טיבטי בטיבטית)

(א) נירוונה

ཐར་པ།

tarpa

(ב) ידע-כול

ཐམས་ཅད་མཐོན་པ།

tamche kyenpa

ג) הדרך להגיע אליהם

དར་བུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

der druppay lam

5) אילו סוגי תפיסות תקפות תצטרך לרכוש על מנת לקבוע האם שלושת האובייקטים הללו קיימים או לא?

על מנת לקבוע באם שלושת האובייקטים הללו קיימים יש לרכוש את שני סוגי התפיסות:

1. תפיסה תקפה ישירה
2. תפיסה תקפה דדוקטיבית

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 4

1) במונחים "תפיסה תקפה" או "תפיסה נכונה" (צמח או פראמאנה) משתמשים לעיתים לא כדי לתאר מצב של התודעה, כי אם ביחס לבודהה עצמו. זאת על שום שרק לבודהה יש תפיסה נכונה כלפי אובייקט מסוים. תאר את שני חלקיו של אובייקט זה. (מסלול טיבטי תנו את שתי המילים לשני חלקים אלו בטיבטית).

א) הוא תופס את כל התופעות. (כאן הכוונה ליכולת לראות את כל התופעות ששייכות לעולם הקונבנציונאלי).

ཇི་ལྷོད་པའི་ཚེས།

ji-nyepay chu

ב) הוא תופס את כל התופעות כמות שהן, כפי שהן "באמת". (כאן הכוונה לראיית הריקות של התופעות, במובן האולטימטיבי)

ཇི་ལྷུ་པའི་ཚེས།

ji-taway chu

מה שכתוב כאן זה שהבודהה רואה בו זמנית מציאות קונבנציונאלית ומציאות אולטימטיבית באופן ישיר.

2) הבודהה אינו יכול להיות ישות שאיננה טועה לעולם כל עוד יש לו מצב כלשהו של תודעה שאיננו תפיסה תקפה או נכונה. היזכרות, או תפיסה של משהו אשר נתפס כבר קודם לכן, אינה נחשבת כתפיסה נכונה, זאת משום שאתה תופס רק בבואה של העצם אותו ראית בעבר, ולא את העצם עצמו. האם הבודהה רואה אי פעם דבר שאותו כבר ראה בעבר, והאם משמעות הדבר היא שיתכן שתהיה לו תפיסה שאינה נכונה? (מסלול טיבטי ציין את המונחים ל "ידע כול" ול "ידיעה על סמך זכרון").

הבודהה רואה את כל התופעות בעבר, הווה ועתיד בו זמנית, כל הזמן. (אבל בכל רגע יש השתנות ובכל רגע הוא תופס ישירות ובאופן טרי את העבר הווה עתיד) לכן הוא לא תופס דבר שהוא כבר ראה, ואין לו מצב של היזכרות, כי אם תפיסה ישירה וטרייה כל הזמן של כל הדברים.

ידע כול –

ཐམས་ཅད་མཐོན་པ།

tamche kyenpa

ידיעה על סמך זיכרון –

ཇེ་ཤེས།

cheshe

3) מהן שלוש השיטות העיקריות שבהן יכול אדם רגיל לקבוע כי הבודהה מדויק לחלוטין ביחס ללימוד המעמיק שהוא נתן? (מסלול טיבטי, תן את השם לשלוש והסבר בעברית).

א) לא ניתן לשלול או לסתור את הלימוד על ידי ידע שיש לנו מתפיסה ישירה או כזה שרכשנו בעבר. (למשל: את הטענה ש"השמש כחולה" ניתן לשלול על סמך ידע שיש לנו מתפיסה ישירה). מבחן זה ישמש עבור מציאות גלויה.

ב) לא ניתן לשלול או לסתור א הלימוד באמצעות היגיון צרוף. (טיעונים והיסקים לוגיים). מבחן זה ישמש עבור מציאות חבויה.

ג) הלימוד נקי מסתירות פנימיות (נשמר בו היגיון פנימי) – אין דבר מדבריו של לורד בודהה שנאמר בזמן מסוים שעומד בסתירה לדבר שאמר בזמן אחר. מבחן זה ישמש עבור מציאות חבויה ביותר.

ཅེཔ་སྐབས་

chepa sum

שלושת המבחנים

4) ציין ותאר בקצרה את שלושת "כללי היסוד" כיצד לפרש את הבודהה; שמטרתם לעזור לנו להחליט מתי הייתה כוונתו של לורד בודהה בדבריו פיגורטיבית בלבד (בהשאלה), ומתי - פשוטה כמשמעה.

א) הכוונה שמאחורי הדברים: האם הייתה ללורד בודהה כוונה ספציפית באומרו משהו בהשאלה. **אנו בוחנים את ההקשר של הדברים כדי לדעת האם אמר משהו פשוטו כמשמעו או בהשאלה.**

ב) סתירה: האם האמירה של לורד בודהה סותרת את שאנו כבר יודעים בוודאות כנכון? (למשל אם אמר כי השמש כחולה) במקרה זה אי אפשר לקחת את זה פשוטו כמשמעו.

ג) צורך: האם קיים איזה צורך חיוני או מטרה שהוא רוצה לשרת בשעה שהוא משתמש באמירה שמבחינה טכנית אינה נכונה לחלוטין?

5) ציין את שתי הסיבות אשר בעטיין אמר מאסטר דינגנגה את המילים "אשר הפך" בשורות הפתיחה לעבודתו "הקובץ על התפיסה התקפה"

א) הסיבה השלילית – לא תמיד הוא היה בודהה. כדי להבהיר שבודהה לא היה תמיד בודהה, שהוא נהייה לבודהה מתוך מצב לא מושלם (לא טהור, היה אדם רגיל)

ב) הסיבה החיובית – הוא עשה את התרגול שהפך אותו לבודהה. כדי לציין ולהדגיש כי גם בודהה הלך ותרגל דרך או שיטה על מנת להפוך לבודהה. (אותה דרך שהוא מלמד)

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 5

1) ישות כל-יודעת תופסת את כל הדברים הקיימים. בחלקם הם דברים משתנים ובחלקם בלתי משתנים. מדוע מוכיח דבר זה כי התודעה של ישות כול-יודעת חייבת להיות משתנה? (מסלול טיבטי, ציין גם את המונחים בטיבטית ל: ידע כול, דבר משתנה, דבר בלתי משתנה, תודעת הנושא ואובייקט של התודעה).

בשעה שהתודעה עסוקה באובייקט משתנה, גם היא משתנה. כלומר, היא חייבת לנוע ולהשתנות במקביל להשתנות האובייקט הנתפס על ידה.

མི་ཏྲེ་བཤམ་

Mitakpa משתנה

ཏྲེ་བཤམ་

Takpa – בלתי משתנה

ཐམས་ཅད་མཐིན་པའི་

Tamche kyenpa – ידע כול

ཡུལ་ཅན་

Yulchen - התודעה שתופסת את האובייקט

ཡུལ་

Yul - האובייקט

2) נניח שנכון הדבר שאם התודעה תופסת אובייקט שהוא משתנה, אז גם היא עצמה חייבת להיות משתנה. האם זה אומר שהתודעה היא בלתי משתנה כאשר היא תופסת עצם שהוא בלתי משתנה? מדוע?

לא.

סיבה אחת היא, שהתודעה שתופסת אובייקט בלתי משתנה קופצת מאובייקט לאובייקט ומכאן היא חייבת להיות משתנה. לדוגמה: הריקות של אובייקט (שהיא אובייקט בלתי משתנה) קיימת בצמוד לאובייקט, וקיימת כל עוד האובייקט קיים. כך שעל אף שהיא עצמה בלתי משתנה, היא איננה קבועה (היא תיעלם יחד עם האובייקט) ולכן גם התודעה שתופסת אותה משתנה, שכן לא תוכל להיות לנצח מקובעת עליה.

הסיבה השנייה: התודעה היא דבר שנגרם (כלומר תוצאה של הרגע הקודם), וכל מה שהוא נגרם חייב להיות משתנה.

3) קיימת טענה כי הישות היחידה שהיא בעלת ידע-כול היא זו אשר בראה את העולם. הסבר מדוע ישות כזו לא הייתה יכולה להיות בעלת ידע-כול. (מסלול טיבטי ציינו גם כן בטיבטית את המונח ל-"בורא עולם").

ישות כזו שהיא בעלת ידע כול חייבת להיות דבר משתנה או דבר בלתי משתנה. נניח שהיא דבר בלתי משתנה – זה לא יתכן, מאחר וישות כזו תופסת תופעות משתנות, אז גם היא חייבת להיות דבר משתנה.

נניח כי היא דבר משתנה – אם כך, היא חייבת להיות ישות נגרמת, כלומר חייבת לבוא מסיבות. במקרה כזה, לא ייתכן שתמיד הייתה בעלת ידע כול.

ཐམས་ཅད་བྱིན་པ་དབང་ལྷུག་

tamche jepa wangchuk

בורא עולם

4) מה חייב אדם לדעת על מנת להיות כול-יודע?

היא או הוא, חייבים לדעת במדויק על מה נדרש לוותר בהתנהגות ותפיסת העולם, ולדעת במדויק על מה חייבים לשמור. אין זה מספיק, למשל, לדעת את השמות המדעיים של כל הדברים ביקום, או משהו בדומה לזה.

ལྷན་གྱི་

langja

དོན་གྱི་

dorja

5) אילו שני דברים כלולים בצד הנגוע של הקיום, ומהם שני הדברים הנמצאים בצד הטהור של הקיום? (מסלול טיבטי, ענו בטיבטית)

אלו הן ארבע האמיתות הנאצלות המפורסמות, (וביתר דיוק הן מכונות "האמיתות של האריה", מכיוון שאלו הן העובדות שהוא תופס לאחר שראה ריקות ישירות. חשוב לציין כי הכוונה ב"עובדות", לדוגמאות ממשיות לגבי הסבל ושאר האמיתות שרואה. האריה ולא רק באופן עקרוני דברים שניתן לשייך לאמיתות).

בצד הנגוע זו האמת על הסבל ומקור הסבל.

སྤྱུག་བསྐྱེལ་བདེན་པ།

dukngel denpa – האמת הראשונה, המציאות של הסבל

ཀུན་འགྲུང་བདེན་པ།

kunjug denpa – האמת השנייה, האמת של מקור הסבל

קורס מספר 4, תשובות לשיעורי בית, שיעור 5, המשך

בצד הטהור זו האמת על הסוף של הסבל והדרך לסוף הסבל.

འགོ་བཤེས།

gokden – האמת השלישית, יש סוף לסבל

འཇམ་བཤེས།

Lamden – האמת הרביעית, יש דרך לסוף הסבל

6) מהן הראיות שיש לנו שהבודהה הוא "בלתי שוגה"?

מכל האנשים שאי פעם פגשנו או ששמענו עליהם, רק לורד בודהה תיאר את הסבל היומי שלנו באופן המושלם, ובאופן שאתו אנו יכולים לאמת ולאשר לעצמנו. זה כשלעצמו מאפשר לנו להאמין שהוא "בלתי שוגה", דבר שלא ניתן להגיד על מי שלא מתארים את הסבל שלנו באופן זה.

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 6

(1) הפסקה הפותחת הידועה של מאסטר דיגנאגה מכילה חמישה מרכיבים חשובים. ארבעה מהם הינם סיבות המוכיחות את החמישי, ואחד את השני. ציין את שמות ארבעת ה"נימוקים של הסידור לפנים", וציין מה מוכיח כל אחד מהם. (מסלול טיבטי ציין בטיבטית את המשפט האחרון)

(א) הנימוק של המגן (Kyoppa yinpay chir): איך נדע כי לורד בודהה הוא ישות של תפיסה נכונה? מפני שהוא מגן, הוא אותו האדם בחיינו שמתאר את הסבל באופן מושלם ומלא, ואשר מודה כי עצם החיים שלנו הם סבל. הוא מגן על-ידי זה שהוא מלמד אותנו את ארבע האמיתות, ועוזר לנו בצורה כזאת לצאת מסבל. ועל מנת שנאמין לו, לימד אותנו את האמת הראשונה על הסבל כפי שאף אחד לפניו לא תיאר, עתאור מדויק ומפורט של הסבל.

(ב) הנימוק של מי שהלך אל העונג (Drima pangpay chir): ואיך נדע שלורד בודהה הוא מגן? מכיוון שהוא "הלך אל העונג", כלומר שהוא סילק את כל הנגעים הרוחניים שלו ויכול לתפוס את כל הדברים (בעל ידע כול). זה נותן לו את היכולת להגן על כל היצורים.

(ג) הנימוק של המורה (Tunpa yinpay chir): ואיך נדע שלורד בודהה הלך אל העונג? מכיוון שהוא מלמד את הרעיון של ריקות, שאותו הוא אישר באמצעות תפיסה ישירה של ריקות, מה שאיפשר לו לסלק את כל הנגעים הרוחניים, להגיע לעונג ולידע כל.

(ד) הנימוק של החמלה הגדולה (Tuk je chenpo yupay chir): ומה הסיבה שלורד בודהה הוא מורה? משום שיש לו חמלה גדולה, שכופה אותו ללמד ריקות לאחרים; משום שהוא התחבר לסבל שלו, ועל-ידי כך התחבר לסבל שלנו והגיע למקום הזה של בודהה-יצ'יטה מלאה ועוד הרבה למעלה מזה, הוא הגיע למקום שהוא לא יכול לשאת לראות אותנו סובלים. הוא אמר: 'אני לא יכול לשאת לראות אותם סובלים, ואני אוציא אותם מהסבל. אני בעצמי אוציא אותם מהסבל. אני הולך בעצמי לגלות מה הדרך לצאת מן הסבל ואז ללמד אותם'

מפני שרכש את החמלה הגדולה אשר הביאה אותו ללמד ריקות; הראיה הישירה של ריקות היא זו שאפשרה לו לסלק את כל הנגעים הרוחניים ולהגיע לעונג; ואז להפוך למגן.

(2) מדוע הם קרויים "הנימוקים של הסידור לפנים" ?

ལུའུང་གི་རིགས་པ་བཞི།

lukjung gi rikpa shi

הם קרויים כך משום שכל נימוק מוכח על ידי זה שבא אחריו לפי הסדר: לאחר שרכש חמלה גדולה הוא הלך ותרגל וראה ריקות ישירות מה שאיפשר לו לסלק את נגעיו ולהגיע אל העונג (נירוונה ומעלה), מה שאיפשר לו לפתח ידע כול וללמד את ארבע האמיתות, דבר שהופך אותו למגן.

3) **האחרון מבין ארבעת הנימוקים של הסידור לפני כולל את החמלה הגדולה. מהו ההבדל בין חמלה גדולה, חמלה גדולה קדושה, וסתם חמלה?**

"חמלה" – זו המשאלה שאחרים יהיו חופשיים מסבל, ללא לקיחה של אחריות אישית לשחרר אותם מכך.

"חמלה גדולה" – זו המשאלה שכל הברואים יהיו חופשיים מסבל, יחד עם ההחלטה לדאוג אישית שזה אכן יתממש, יחד עם ההחלטה להגן על כל הברואים.

"חמלה גדולה קדושה" – זו החמלה שקיימת בקרב ישות מוארת, אשר כבר ממש פועלת לעזור לכל הברואים.

4) **איזה מבין ארבעת הנימוקים מתייחס אל המחשבה המושלמת, ואיזה אל העשייה המושלמת?**

א) הנימוק של החמלה הגדולה מתייחס למחשבה המושלמת. (למעשה, "המחשבה המושלמת" זה שם נרדף ל"חמלה הגדולה".)

ב) הנימוק של המורה מתייחס לעשייה המושלמת. (למעשה, "העשייה המושלמת" זה שם נרדף ל"תפיסה ישירה של ריקות", שזה הדבר העיקרי שאותו מלמד "המורה")

5) **איזה מן הנימוקים מתייחס אל פסגת המטרות של אדם למען עצמו, ואיזה אל פסגת המטרות למען הזולת?**

א) הנימוק של זה שהלך אל העונג, או זה שסילק את כל נגעיו הרוחניים ורכש ידע כול, מתייחס לפסגת המטרות של אדם למען עצמו.

ב) הנימוק של המגן, או עשייה למען להגן על כל הברואים, מתייחס לפסגת המטרות למען הזולת.

6) **ציין שלושה נימוקים מדוע בני אסכולת הצ'ארוואקה האמינו כי התודעה מתה בשעה שהגוף מת.**

א) הקשר הראשון שהם מציעים זה שהתודעה היא תכונה של הגוף, והם נותנים לנו דוגמא: כמו שהיכולת להפוך אדם לשתוי היא תכונה של האלכוהול.

ב) התיאוריה השנייה שלהם זה שהתודעה היא מטבעה תלויה בגוף. פה הדוגמא שהם נותנים זה כמו אם יש לנו איזה תבליט או דוגמא על קיר, הם אומרים: 'כמו שהתבליט הוא חלק מטבעו של אותו קיר!'

ג) התיאוריה השלישית אומרת שהתודעה היא תוצאה של הגוף, ופה הם נותנים את הדוגמא: זה כמו שהאור הוא תוצאה של הנר. הוא בא מן הנר.

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 7

1) הסבר את המשמעות של "סיבה חומרית". (מסלול טיבטי, רשמו את השם "סיבה חומרית" בטיבטית).

"סיבה חומרית" היא החומר או הדבר הראשי או העיקרי אשר הופך להיות התוצאה (הדבר הסופי):
לדוגמא: חימר הוא "הסיבה החומרית" של הקדירה; זרע הוא "הסיבה החומרית" של העץ – וזאת בניגוד לתנאים או לגורמים המסייעים כגון דשן, מים, שמש אשר אינם אלו שהופכים להיות העץ (התוצאה או הדבר הסופי).
(בנוסף, קיים דמיון בין "הסיבה החומרית" לתוצאה)

ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ།

nyerlen gyi gyu

2) לתודעה ברגע הלידה חייבת להיות סיבה. מדוע? (מסלול טיבטי, רשמו בטיבטית את המילים "תודעה ברגע הלידה").

התודעה משתנה, ולכל דבר שהוא 'דבר משתנה' חייבת להיות סיבה, מכיוון שהוא משתנה עם השתנות האנרגיה שנמסרת לו על ידי הסיבה. (דבר משתנה הוא תוצאה של התמרה אנרגטית של הסיבה שלו)

སྤྲུལ་མ་ཐག་གི་རིག་པ།

kye matak gi rikpa

3) מדוע סיבה זו לא יכולה להיות דבר בלתי משתנה?

התודעה היא דבר משתנה, נתונה בזרם השתנות בלתי פוסק, ועל כן לא ייתכן שהיא נוצרת על ידי דבר בלתי משתנה. דבר שאינו משתנה לא יכול לנוע ולהשפיע על דבר אחר ולגרום לו להשתנות.

4) מדוע לא יכול חומר פיסי חי להיות הסיבה לתודעתך בעת הלידה? (מסלול טיבטי, ציינו את השם עבור "חומר פיסי חי").

དབང་པོའི་གཞུགས།

wangpoy suk

כל חומר פיסי חי קשור באחד או יותר מכוחות החושים. אילו היה חומר פיסי חי הסיבה לתודעה ברגע הלידה, הרי שהתודעה ברגע הלידה הייתה נגרמת על ידי אחד החושים או על ידי שילוב של כמה מכוחות החושים.

אף אחד מהחושים לבדו אינו יכול להיות הסיבה שגורמת להיווצרות התודעה, מפני שאילו זה היה נכון, אזי אדם שחוש זה חסר לו (כמו השמיעה לחירש, או הראיה לעיוור) לעולם לא הייתה יכולה להיות לו תודעה.

התודעה גם אינה יכולה להיווצר מכל החושים יחד, או מצירוף של כמה חושים, מפני שגם אז, אדם שהיה חסר לו חוש אחד מאלו שנטען כי הם יוצרים את התודעה, לעולם לא הייתה יכולה להיות לו תודעה. (למשל נניח כי התודעה באה מחוש מישוש + ראייה, אבל אנו כבר הוכחנו כי לאדם עיוור יש תודעה...)

בנוסף, אילו היה אחד החושים הסיבה החומרית של התודעה, אזי אותו חוש היה צריך להעביר את האיכויות שלו לתודעה עצמה, ואז לדוגמא, אדם היה צריך "לראות" מהזיכרון באופן ברור באותה מידה שבה הוא רואה עם עיניו.

5) מדוע אין סיבה זו יכולה להיות חומר פיסי חיצוני? (מסלול טיבטי, ציינו את השם ל"חומר פיסי חיצוני").

אילו למשל היה חומר פיסי חיצוני – כמו יסוד כימי – הסיבה החומרית של התודעה ברגע הלידה, הרי שתודעה חדשה הייתה נוצרת בכל רגע שיסוד כימי זה היה בנמצא.

אילו למשל היה הרכב מסוים של חומרים מהווה את הסיבה החומרית לתודעה, הרי שהתודעה הייתה חייבת להיעלם בכל פעם שאחד המרכיבים היה חסר מהרכב החומרים.

בנוסף, אין שום דבר משותף בין איכויות התודעה לאיכויות החומר הפיסי: לתודעה אין גבולות פיסיים, היא אינסופית, לא ניתנת למדידה, לשקילה, אין לה אורך או רוחב, ולמעשה התודעה היא ההיפך הגמור מחומר פיסי חיצוני.

ཇི་སྐྱེ་བཤུགས།

chiy suk

6) אם סיבה זו הינה תודעה, מדוע אין היא יכולה להיות תודעה של מישהו אחר? (תלמידי מסלול טיבטי ציינו את המונח הטיבטי ל"תודעה של מישהו אחר").

התוצאה של סיבה חומרית חייבת להיות דומה לה.

אז נניח כי הסיבה לתודעה שלנו ברגע הלידה היא התודעה של אחרים: למשל התודעה של ההורים שלנו. במקרה זה התודעה של הילד חייבת להיות דומה לתודעה של ההורים – לילד של אומן למשל, תמיד יהיו הכישורים של הוריו, אם האב יודע לצייר, כך גם הבן. אבל זה מובן מאליו כי מצב זה אינו מתקיים כדרך כלל.

ཤེན་གྱི་རྒྱུ།

shen gyi gyu

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 8

1) מהו העיקרון הבסיסי המהווה בסיס לטיעונו של מאסטר דהרמקירטי בזכות חיי עבר ועתיד?

העיקרון הבסיסי המהווה בסיס לטיעונו של מאסטר דהרמקירטי בזכות חיי עבר ועתיד הוא כי התוצאה של סיבה חומרית חייבת להיות דומה לסיבה החומרית ולבוא בעקבותיה; מכאן שהתודעה של עובר ברגע ההפריה חייבת הייתה לבוא ממצב תודעה אחר שהיה קיים רגע לפני כן.

2) בהוכחה הראשונה שלו, מונה מאסטר דהרמקירטי שלושה מאפיינים אשר חייבים להיות קשורים בחיי עבר. רשום אותם. (מסלול טיבטי בטיבטית)

(א) כוחות החושים

དབང་པོ།

wangpo

(ב) נשימה (שאיפה-נשיפה)

དབུགས་འབྱུང་རྩལ།

uk jung-ngup

(ג) תודעה

ལོ།

lo

3) ציין את ארבע אבני הבניין של חומר פיס, ותאר את תפקודם. (מסלול טיבטי בטיבטית)

א) יסוד האדמה – האנרגיה שמאחורי מוצקות וקשיות

ས། སྲ་ཞིང་འཕམ་བ།

sa, sa shing tepa

ב) יסוד המים – האנרגיה שמאחורי לחות וזרימה

ཇུ། བརྒན་ཞིང་གཤེར་བ།

chu, len shing sherwa

ג) יסוד האש – האנרגיה שמאחורי חום ושריפה

མེ། ཚ་ཞིང་སྲིག་བ།

me, tsa shing sekpa

ד) יסוד הרוח – האנרגיה שמאחורי תנועה וקלילות

རླུང་། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ།

lung, yang shing yowa

4) ציין שלוש סיבות מדוע שלושת המאפיינים אינם נובעים מן היסודות.

א) אילו זה היה כך, אז בכל פעם שהיה לנו אחד היסודות או צרף כלשהו שלהם, היתה נוצרת תודעה.

ב) תודעה היא דבר חי ואילו יסודות כגון סלעים, חומרים כימיים ועוד, הם לא.

ג) "השלושה" חייבים לבוא מסיבה קודמת (סיבה חומרית) שהיא בעלת מאפיינים דומים

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 9

(1) הבה ניקח את היסודות השונים בצורה של כוחות החושים או רקמה חיה. הסבר מדוע אין הם הסיבה הייחודית לתודעה. (מסלול טיבטי ציין את שמות חמשת החושים בטיבטית)

יש אפשרות לפגוע בחושים מבלי לפגוע בתודעה. אילו הייתה רקמה חיה הסיבה החומרית של התודעה, אזי התודעה הייתה תמיד נפגעת כאשר מתרחשת פגיעה באחד החושים (הריקמה החיה)

མིག

mik

ནལ་

natwa

སྤྱ

na

ལྷི

che

ལུས།

lu

(2) הסבר מדוע התודעה נחשבת לבסיס לכוחות החושים, ולא להפך. (מסלול טיבטי ציין את המילים ל"בסיס" ול"הדבר המבוסס עליו").

קארמה, שמורכבת בעיקר מהמחשבות שהיו לאדם, ומההתנהגויות והדיבור אשר נעשו בהשראת המחשבות, משליכה את החיים הבאים שלך, ואת הצורה הפיזית שתהיה לך באותם חיים. מכאן שהתודעה היא הבסיס לכוחות החושים, ולא להיפך.

(3) הסבר מה גורם לתודעה עצמה להמשיך בחיים אלו; הבסיס להמשך התודעה.

קארמה מנטאלית מן העבר היא הגורם להמשכיות התודעה. כאשר הקארמה הקודמת שיצרה חיים אלו נגמרת, החיים עצמם נגמרים, והגוף והחושים גם הם פוסקים מלהתקיים.

(4) הסבר מדוע התודעה של אדם רגיל ברגע המוות עוברת אל מצב תודעה שהוא מאותו הסוג.

לאדם רגיל יש רגשות של השתוקקות (הרגש של לרצות דברים מתוך בורות) בתודעה שלו ברגע המוות. רגשות אלו גורמים לתודעה לחצות את הקו אל החיים הבאים, כהמשך של אותה תודעה. התודעה שממשיכה לחיים הבאים היא מאותו הסוג – גם היא ספוגה בבורות, בדיוק כמו ברגע המוות.

(5) מהם לדעתך הגורמים להבדלים הגופניים בין יצורים הנולדים בתנאים חיצוניים שהם למעשה חיים?

זוהי הוכחה נוספת לכך שמה שיוצר את הגוף זו התודעה ולא היסודות החומריים או התנאים החיצוניים, או האטומים. למעשה הצורה של הגוף נקבעת על ידי התודעה (באמצעות הקארמה המנטאלית מן העבר), ומאחר שלכל ייצור יש הקארמה שלו, יש הבדלים בצורה הפיסית בין היצורים השונים.

קורס ACI מס' 4: הוכחת חיי עתיד

תשובות לשיעורי הבית

שיעור 10

(1) ציין את שלושת החלקים של ההוכחה העיקרית של מאסטר דהרמקירטי של חיי עתיד.

(א) הבה נסתכל על התודעה של אדם רגיל ברגע המוות

ཐ་མལ་པའི་འཆི་བའི་རིག་པ་ཚེས་ཅན།

tamelpay chikay rikpa chuchen

(ב) תודעה זו תחצה את הקו לתודעה עתידית

རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྤྱོར་ཏེ།

rikpa chimar tsam jor te

(ג) מכיוון שתודעה זו יש בה השתוקקות

ཆགས་ཅན་གྱི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

chakchen gyi rikpa yinpay chir

(2) התשוקה המוזכרת בהוכחה זו מתייחסת אל שתיים מתוך שתיים עשרה החוליות לשרשרת התלות שבגלגל החיים. ציין את שמן. (מסלול טיבטי בטיבטית) ותאר את התמונה שלהן.

(א) חוליה 8 : השתוקקות, אשר מיוצגת על ידי אדם סועד ואישה אשר מוזגת לו יין. זה מסמל התענוגות הסמסריים שאנו משתוקקים להם.

བརྒྱལ་བ་སྤྲོད་པ།

gyepa sepa

(ב) חוליה 9: אחיזה או היאחזות, אשר מיוצגת על ידי קוף שקוטף פירות מן העץ ונאחז בהם.

དགུ་བ་ལྷན་པ།

gupa lenpa

3) ציין ותאר את שלושת הסוגים של החוליה השמינית בשרשרת התלות שבגלגל החיים. (מסלול טיבטי ציין את השם בטיבטית ותאר אותו בעברית).

א) תאווה השתוקקות: רגש של השתוקקות, הספוג בבורות ומתבטא ברצון חזק שלא להיפרד מאובייקט אטרקטיבי.

འདོད་ལྷན།

duse

ב) השתוקקות מתוך פחד: רגש של השתוקקות, הספוג בבורות ומתבטא ברצון להיפטר ולדחות דברים לא נעימים. (שימו לב כי בכתיב הטיבטי לעיתים סוג זה של השתוקקות יכתב כ"השתוקקות הרסנית" אך עם אותה משמעות של "השתוקקות מתוך פחד")

འཇིགས་ལྷན།

jikse

ג) השתוקקות לחיים או לקיום: רגש של השתוקקות, הספוג בבורות, המתבטא בהיאחזות חזקה ברצון שה- "אני" ימשיך להתקיים. זה קורה ברגע המוות, כאשר אתה אחוז בפחד שהקיום שלך אומד להסתיים.

སྤོང་སྤོང།

sise

4) המפתח לשאלה מדוע השתוקקות מפעילה את הקארמה הקיימת שלך ברגע הלידה הינו ההתמקדות בעצמך. תאר את ארבע הרמות של התמקדות בעצמי, והסבר איזו מהן יכולה להפעיל קרמה זו.

א) הסוג הראשון – 'אני' בלי אנליזה – התמקדות בעצמי או ב"אני" באופן כללי, מבלי לבדוק או לבחון את הטבע האמיתי שלך. מצב תודעה זה מהווה תפיסה תקפה ואינו מפעיל קארמה כזו.

ב) הסוג השני – תפיסת 'אני' כקיים מצד עצמו ואמונה בן – תפיסה של 'אני' כקיים מצד עצמו, או כבעל טבע עצמי משלו, או כבא מצד עצמו, ואמונה במה שאתה תופס. זהו מצב תודעה שגוי והוא זה שאכן מפעיל את הקארמה שהוזכרה.

ג) הסוג השלישי – כשאני רואה את עצמי כקיים מצד עצמי, אך לא מאמין במה שאני רואה – תפיסה של 'אני' כקיים מצד עצמו אך אין אמונה בכך, מפני שכבר הייתה ראייה ישירה של ריקות (הדרך שבה רואה האריה הצעיר). אם אדם כזה מת לפני שהתגבר על ההרגל המולד לראות דברים כקיימים מצד עצמו, אז הקארמה הזו מופעלת. זו הסיבה מדוע תהליך הלידות הסמטריות אינו פוסק מייד כשאדם הגיע לדרך הראייה, כלומר חווה ראייה ישירה של ריקות.

ד) הסוג הרביעי – אינך רואה את עצמך כקיים מצד עצמך, וגם אינך מאמין בקיום עצמי שכזה – סוג זה של תפיסת עצמי מתייחס לאדם אשר התגבר גם על ההרגל המולד של לראות עצמו כקיים מצד עצמו. תפיסה זו אינה מפעילה קארמה זו.